Notitie burgerschap

Mytylschool de Brug afdeling vmbo/havo

Versie: juni 2024

MR: juni 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding. 3
2. Visie stichting BOOR 4
3. Uitgangspunten van de notitie burgerschap 5
A. De eisen van de aangescherpte wet uit 2021 5
B. De visie en rol van stichting Boor 5
C. De rol van de inspectie 5
D. De kaders die vanuit kwaliteitszorg BOOR VO worden aangegeven. 6
4. De bouwstenen van de SLO 7
5. Monitoring 7
6. Samenwerking 8
6.1 Binnen stichting BOOR. 8
6.2 Samenwerking buiten stichting BOOR 8
6.3 Uitgangspunten en beleid vanuit het bestuur en sector SO/VSO 8
7. Uitwerking Beleid burgerschapsvorming de Brug vmbo/havo 9
7.1 Uitgangspunt burgerschapsvorming De Brug 9
7.2 Onderwijsprogramma Burgerschapsvorming De Brug 10
8. Uitwerking curriculum burgerschap op locatie de Brug vmbo/havo 12

1. Inleiding.

Op 1 augustus 2021 is de wet ter verduidelijking van de burgerschapsopdracht in werking getreden. Voor scholen in het primair, voortgezet en het speciaal onderwijs heeft dit gevolgen voor het schoolbeleid en het onderwijsaanbod. De herziene wet 'Verduidelijking burgerschap in het funderend onderwijs' (2021) geeft scholen meer richting en is minder vrijblijvend dan de eerste wet uit 2006.

Kern van de wet is dat scholen op een doelgerichte en samenhangende wijze werken aan burgerschapsvorming. Scholen dienen een heldere visie en beleid te ontwikkelen op het burgerschapsonderwijs, met een door de leerjaren heen samenhangend programma, dat de burgerschapsvorming van leerlingen bevordert, waarbij de school ook concreet formuleert wat leerlingen zullen leren. Daarnaast dient de school dit te evalueren en verantwoording af te leggen in de schoolgids en het schoolplan. Ook staat in de wet dat leerlingen op school met burgerschapsvaardigheden moeten kunnen oefenen en dat de school het goede voorbeeld dient te geven als oefenplaats.

De nieuwe kerndoelen van burgerschap worden in het voorjaar 2024 door het SLO (stichting Leerplanontwikkeling) gepubliceerd. De verwachting is dat deze doelen aansluiten bij de bouwstenen van het SLO (zie punt 4).

De Inspectie zal vanaf schooljaar 2022-2023 handhavend optreden in haar toezicht op de wettelijke burgerschapsopdracht. Per 1 augustus 2024 is het toezicht op OP0 met betrekking tot de basisvaardigheden aangescherpt.

2. Visie stichting BOOR

De missie van BOOR verwoordt in 'Sta open' (2022) is een goede basis voor het ontwikkelen van burgerschapsonderwijs.

'Zij (kinderen en jongeren) worden volwassen wereldburgers die bijdragen aan een rechtvaardige samenleving en weten hoe zij hun talenten daarvoor kunnen benutten.'

In de kernwaarden genoemd in de visie is burgerschap sterk terug te zien in:

- *Actieve pluriformiteit*
- *Nieuwsgierigheid, betrokken en toekomstgericht*
- *Naleving van kinderrechten*
- *Sterke binding met de samenleving*

Het is aan de scholen deze visie in context te plaatsen van hun school. Daarbij spelen allerlei factoren een rol zoals de omgeving van de school, leerlingpopulatie, schoolcultuur en onderwijsconcept. Stichting BOOR VO heeft een grote diversiteit aan scholen. Dit houdt in dat elke school keuzes moet maken hoe zij burgerschap vorm gaat geven en daarbij prioriteiten moet stellen.

Hierbij wordt gesteld dat burgerschap geen apart domein is, maar plaats heeft in het gehele onderwijsaanbod. Het betekent dat de school aangeeft waar in het curriculum onderdelen van burgerschap naar voren komen. Niet altijd zal dit expliciet te zien zijn, het gaat immers bij burgerschap ook om het voorbeeldgedrag van personeel en de ruimte die leerlingen krijgen binnen de school.

Het op veel (vak-)gebieden aanwezig zijn van burgerschapsdoelen is trouwens geen reden om het vak Burgerschap niet als apart vak op de lessentabel op te nemen. Zeker binnen het VMBO geeft het een aantal burgerschapsonderdelen in het vak burgerschap een voor de leerlingen heldere plek.

3. Uitgangspunten van de notitie burgerschap

Bij het maken van een plan voor burgerschap in de school zijn de volgende uitgangspunten leidend:

A. De eisen van de aangescherpte wet uit 2021

In de wettekst is een duidelijk beeld te zien wat de politiek verwacht van het onderwijs met betrekking tot burgerschap. De wetsartikelen luiden als volgt:

“Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, waarbij het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar richt op:

- *het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens.*
- *het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving.*
- *het ontwikkelen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.”*

B. De visie en rol van stichting Boor

De koersnotitie "Sta open!’ geeft duidelijk de richting aan waarin het openbaar onderwijs zich wil profileren. Het geeft een goed basis voor de visie op burgerschap.

Stichting Boor, als bevoegd gezag van de school, dient zorg te dragen voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met de waarden genoemd in de wet en creëert een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met en het handelen naar deze waarden en draagt voort zorg voor een omgeving waarin leerlingen en personeel zich veilig en geaccepteerd voelen, ongeacht in de wet genoemde verschillen

C. De rol van de inspectie

Het inspectietoezicht is als volgt verwoord:

Bij het toezicht hanteert de inspectie geen ‘eigen’ eisen; alleen de wet is uitgangspunt, die bevat minimumeisen. Dat betekent dat zolang scholen aan de wettelijke eisen voldoen, invullingen gekozen kunnen worden die passen bij de school. De wettelijke eisen zijn in de standaarden (OP0) verwerkt en deze zijn hieronder weergegeven.

- *De inspectie stelt vast of het onderwijs doelgericht, samenhangend en herkenbaar is, en de school de leerresultaten op betrouwbare en inzichtelijke manier in kaart brengt.*
- *De inspectie stelt vast of het onderwijs gericht is op bevordering van basiswaarden en sociale en maatschappelijke competenties, en uitgaat van het uitgangspunt van gelijke behandeling van gelijke gevallen.*
- *De inspectie stelt vast of het bestuur zorgdraagt voor een schoolklimaat dat in overeenstemming is met de basiswaarden, waarin leerlingen oefenmogelijkheden wordt geboden en voor een veilig, inclusief schoolklimaat waarin allen zich geaccepteerd voelen.*

D. De kaders die vanuit kwaliteitszorg BOOR VO worden aangegeven.

Gezien de bovenstaande uitgangspunten is het duidelijk dat vanuit het bestuur samenhang verwacht wordt in het burgerschapsbeleid van de scholen. Daarvoor:

- zijn gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd over de opbouw van burgerschapsonderwijs,
- wordt overleg en expertisedeling van de verantwoordelijke collega's binnen de scholen georganiseerd,
- wordt een gemeenschappelijk stelsel van monitoring van de leerdoelen burgerschap uitgevoerd.

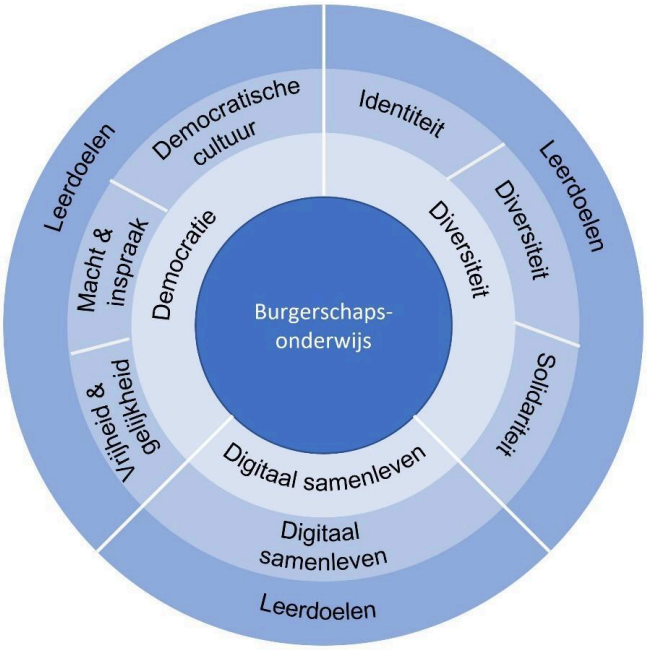
Het CVS (College van schoolleiders - re rectoren van de scholen voor VO) heeft in oktober 2023 het besluit genomen om:

a. burgerschap te structureren vanuit de zeven bouwstenen van het SLO.
b. elke locatie een gefaciliteerde burgerschapscoördinator te laten benoemen
c. alle scholen le laten meedoen aan pilots met betrekking tot het monitoren van burgerschap. In mei 2024 is dat de Rovict Toets.Dit geldt niet voor Mytylschool de BRUG gezien de kleine groepen.

4. De bouwstenen van de SLO

De SLO heeft in 2022 de wet verder omschreven in drie thema's, die weer verdeeld zijn in zeven bouwstenen. Deze thema's en bouwstenen worden in het onderwijsveld zowel in het PO, SVO en VO breed gebruikt om het burgerschapsonderwijs structuur te geven.

Bij elke bouwsteen is door het SLO omschreven wat leerlingen moeten weten en kunnen (kennis, vaardigheden en attitudes). Zie hiervoor het document "Bouwstenen burgerschap (SLO 2021/22)".

5. Monitoring

Essentieel in het proces van ontwikkeling van het burgerschapsonderwijs is de wijze waarop de activiteiten op de school geëvalueerd en gemonitord wordt. Een aantal scholen heeft in juni 2023 de toets Rovict uitgetest. Andere scholen hebben weer gebruik gemaakt van andere meetinstrumenten zoals een portfolio.

Gedurende de schooljaren 23/25 gaan we verder op zoek naar mogelijkheden om de ontwikkeling van burgerschap en digitale geletterdheid inzichtelijk te maken.

Leerlingen van de Brug vmbo/havo doen nog niet mee aan de Rovict-toets. Dit heeft te maken met het kleine aantal leerlingen op de Brug en de belastbaarheid van de doelgroep. De ontwikkeling van de leerlingen binnen het huidige programma worden inzichtelijk gemaakt door 3 maal per jaar hiervan verslag te doen binnen de rapportcyclus van de locatie.

De locatie organiseert iedere periode een werksessie BSV met mentoren en coördinator om het programma te evalueren en verder vorm te geven. Ook is er jaarlijks aandacht in de vorm van scholing omtrent het programma burgerschapsvorming voor het gehele team.

6. Samenwerking

6.1 Binnen stichting BOOR.

Elke school heeft een eindverantwoordelijke voor burgerschapsonderwijs. Dat kan een coördinator BO zijn of de voorzitter van de werkgroep. Met deze verantwoordelijken is er regelmatig contact met de projectleider burgerschapsonderwijs en zullen er bijeenkomsten zijn waarin expertise wordt uitgewisseld. Zij zijn de contactpersonen voor de projectleider.

Tevens houdt de projectleider contact met de ontwikkelingen m.b.t. burgerschap binnen het PO, zodat er sprake is van een doorlopende visie en leerlijn.

6.2 Samenwerking buiten stichting BOOR

Diverse scholen werken al met externe partners. Juist in de BOOR brede groep contactpersonen burgerschapsonderwijs zullen de resultaten van die samenwerking besproken worden.

De organisaties waarmee de scholen binnen stichting BOOR samenwerken zijn onder andere:

- CED
- Universiteit van Amsterdam - Rovict
- Haagse hoge school
- Common ground
- Saxion hogeschool (werkgroep Dalton en burgerschapsonderwijs)
- Onbeperkt aan de slag

6.3 Uitgangspunten en beleid vanuit het bestuur en sector SO/VSO

Iedere BOOR-school is een burgerschapsacademie
Belofte: ***Wij leiden kinderen op tot de burgers van morgen.***

Sectorambitie: curriculumontwikkeling
Door het curriculum uit te breiden met leerlijnen die een appèl doen op specifieke talenten en mogelijkheden van onze leerlingen, gaan wij hen nog kwalitatiever en completer toerusten voor een plek in de maatschappij en de kans op succesvolle bestendiging in het uitstroomprofiel.

Wij zien het werken aan de zelfstandigheid en zelfredzaamheid als belangrijk onderdeel van ons burgerschapsonderwijs. Hierbij benaderen we iedere leerling vanuit diens eigen kracht en laten we het onderwijs aansluiten bij het perspectief van de leerling. We willen in de sector de maatschappelijke diensttijd (MDT) verder ontwikkelen. Leerlingen ontdekken door de projecten MDT hun talenten en doen tegelijkertijd iets voor een ander. Tijdens MDT ontmoeten leerlingen nieuwe mensen en maken ze onze samenleving sterker.

Doel 1 – Burgerschapsonderwijs
In 2023 is er een koppeling gemaakt tussen het programma zelfstandigheid/zelfredzaamheid en het werken aan en het meten van de kerndoelen

7. Uitwerking Beleid burgerschapsvorming de Brug vmbo/havo

7.1 Uitgangspunt burgerschapsvorming De Brug

Op mytylschool de Brug vmbo/havo geloven we in de kracht van burgerschapsvorming als fundament voor de ontwikkeling van verantwoordelijke, betrokken en actieve burgers. Onze visie op burgerschapsvorming rust op drie belangrijke bouwstenen:

Participatie
Wij streven ernaar om onze leerlingen actief bij te brengen wat het betekent om een volwaardig lid van de samenleving te zijn. We willen dat ze zich bewust zijn van hun rechten en plichten en dat ze actief deelnemen aan maatschappelijke processen. We moedigen onze leerlingen aan om op te komen voor hun overtuigingen en om respectvol te luisteren naar anderen.

Diversiteit en inclusie
Onze school is een afspiegeling van de diverse samenleving waarin we leven. Daarom vinden we het belangrijk dat onze leerlingen leren omgaan met diversiteit en inclusie. We streven ernaar een open en respectvolle omgeving te creëren waarin iedereen zich welkom voelt, ongeacht achtergrond, overtuiging of beperking. We moedigen dialoog en begrip aan en leren onze leerlingen om vooroordelen te herkennen en te bestrijden.

Sociale verantwoordelijkheid
Bij de Brug hechten we veel waarde aan het ontwikkelen van een gevoel van sociale verantwoordelijkheid bij onze leerlingen. We willen dat ze begrijpen dat hun acties en keuzes invloed hebben op anderen en op de wereld om hen heen. Het is onze overtuiging dat empathie en mededogen essentiële eigenschappen zijn voor de vorming van goede burgers.

Bij de Brug beschouwen we burgerschapsvorming als een integraal onderdeel van ons onderwijsprogramma. We zijn ervan overtuigd dat het bijdraagt aan de persoonlijke groei van onze leerlingen en aan een rechtvaardige, inclusieve en welvarende samenleving. Samen met onze docenten, ouders en partners werken we aan het vormen van de burgers van morgen, die zich inzetten voor een betere wereld.

Onze kernwaarden zijn dan ook:

1. **Respect:** Wij hechten waarde aan respect voor alle individuen, ongeacht hun achtergrond, overtuigingen of identiteit. Respect voor anderen en voor de wereld om ons heen staat centraal in alles wat we doen.
2. **Verantwoordelijkheid:** Wij geloven in het stimuleren van verantwoordelijk gedrag bij onze leerlingen. Ze leren dat hun keuzes en acties consequenties hebben, en we moedigen hen aan om verantwoordelijkheid te nemen voor hun handelen.
3. **Samenwerking:** We geloven dat samenwerken met anderen, ongeacht hun verschillen, tot betere oplossingen en een sterkere gemeenschap leidt.
4. **Diversiteit:** We omarmen diversiteit als een bron van kracht. Onze school is een plek waar verschillende achtergronden en perspectieven worden gewaardeerd en gerespecteerd.
5. **Groeigerichtheid:** We streven naar voortdurende groei en ontwikkeling, zowel op persoonlijk als op maatschappelijk niveau. We moedigen nieuwsgierigheid en een leven lang leren aan.
6. **Inclusie:** Onze school is een inclusieve en gastvrije gemeenschap waarin iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt. We werken actief aan het bestrijden van vooroordelen en uitsluiting.

We zien deze kernwaarden als de leidraad voor ons dagelijks handelen en ons onderwijsprogramma. Zij vormen zo de basis voor het creëren van betrokken en verantwoordelijke burgers die een positieve impact hebben op de wereld om hen heen.

7.2 Onderwijsprogramma Burgerschapsvorming De Brug

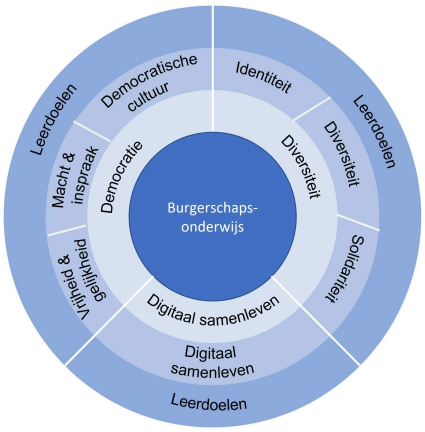
Naast dat er gedurende de gehele schooldag in vele facetten aandacht is voor burgerschapsvorming hebben we op de Brug gekozen voor een wekelijks lineair geroosterd aanbod. Iedere klas doorloopt op een vast moment in de week het programma burgerschapsvorming (BSV). Dit gebeurt onder leiding van de mentoren. Er is een coördinator Burgerschap die verantwoordelijk is voor de planning van activiteiten en gastlessen buiten het basis aanbod om. De jaarplanning en inhoud wordt per thema jaarlijks door mentoren en de coördinator vastgesteld. Actualiteiten en vernieuwingen worden hierin meegenomen. Mentoren zijn getraind (olv Common Grounds) in het bespreken van moeilijke onderwerpen en het opzetten en borgen van lessen in het programma.

We willen in deze lessen leerlingen **prikkelen en uitdagen**, zodat ze aan het **denken** worden gezet en met elkaar **in gesprek gaan**.

- Burgerschap is niet hetzelfde als de lessen Maatschappijleer. De achtergrondinformatie die we nodig hebben kunnen we halen uit (online) lesmateriaal, educatief spelmateriaal, gastlessen, informatieve filmpjes en artikelen.
- Waar mogelijk **sluiten wij aan bij de andere lessen**.
- We willen dat leerlingen **actief bezig zijn** en de lessen **leuk vinden**, door bijvoorbeeld gastlessen, (digitale) excursies, rollenspellen, theateroefeningen, discussies, ed.

Hoofddoelen tijdens de lessen:

1. Leerlingen nemen **verantwoordelijkheid voor zichzelf**, zowel nu als in de toekomst. Zij kennen hun eigen mogelijkheden en beperkingen, herkennen hun kansen en kunnen deze benutten.
2. Leerlingen hebben **kennis over verschillen** en verkennen welke verschillen wenselijk/interessant of onwenselijk/oneerlijk zijn. Zij kunnen zich bewegen in een diverse wereld en blijven daarbij trouw aan zichzelf.
3. Leerlingen **kennen verschillende manieren van verschil maken** en kunnen **kritisch informatiebronnen gebruiken**.

Die hoofddoelen komen terug in 5 (bekende) thema's (de 21ste eeuwse vaardigheden)

1. Samenwerken en communicatie.
2. Digitale geletterdheid en (online) zelfredzaamheid.
3. Sociale en culturele vaardigheden.
4. Zelfregulering en kritisch denken.
5. Creatief denken en problemen oplossen (omdenken).

De hoofddoelen worden vertaald naar kleinere lesdoelen, die terugkomen in de verschillende leerjaren en waar leerlingen steeds zelfstandiger mee oefenen.
Met de volgende opbouw:

- Ik (klas 1)
- Ik en de ander (klas 2 en 3)
- Ik en de wereld (klas 4 en 5)

8. Voorbeed uitwerking curriculum burgerschap op locatie de Brug vmbo/havo

Missie en visie als school op Burgerschap
>Leerlingen nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf, zowel nu als in de toekomst. Zij kennen hun eigen mogelijkheden en beperkingen, herkennen hun kansen en kunnen deze benutten.
>Leerlingen hebben kennis over verschillen en verkennen welke verschillen wenselijk/interessant of onwenselijk/oneerlijk zijn. Zij kunnen zich bewegen in een diverse wereld en blijven daarbij trouw aan zichzelf.
>Leerlingen kennen verschillende manieren van verschil maken en kunnen kritisch informatiebronnen gebruiken.
vrijheid, gelijkheid en solidariteit

			IK		IK + DE ANDER		IK + DE MAATSCHAPPIJ					
			1BK	1TH	2BK	2TH	3BK	4BK	3TL	4TL	4H	5H
			10 leerlingen	7 leerlingen	6 leerlingen	8 leerlingen	9 leerlingen	7 leerlingen	5 leerlingen	7 leerlingen	8 leerlingen	6 leerlingen
		Docent BSV	Robert	Ans	Albert	Janine	Gertjan	Femke	Marja	Marja	Diana	Diana/Sonja
Week	Donderdag	Jaarrooster	Evelyn	Hilarey	Peter	Rein	Jolanda	Jolanda	Martine	Martine	Marieke	Marieke
			Thema: samenwerken en communiceren ***Bouwstenen SLO: diversiteit en vrijheid en gelijkheid/democratie***									
			Onderwerpen: - Democratie, leerlingenraad, verkiezingen - Wie ben ik en wat heb ik nodig? - Ik en mijn handicap - Afspraken en klassenregels - Rekening houden met elkaar - Conflicten - Gedrag in verschillende situaties aanpassen - Houding en stem, non verbale communicatie				**Lesdoelen:** - Leerlingen stellen samen klassenregels op. (naar elkaar luisteren,overtuigen, gesprek over normen en waarden) - Leerlingen communiceren wie zij zijn en wat zij nodig hebben om goed te kunnen functioneren op school. - Leerlingen houden rekening met de grenzen van anderen en bewaken deze grenzen op basis van gemaakte afspraken. - Leerlingen kunnen conflicten in de klas en op school op een vreedzame manier oplossen, maar kunnen ook accepteren dat conflicten blijven bestaan. - Leerlingen interviewen elkaar over wie zij zijn (incl. handicap) en kunnen elkaars verhaal vertellen (gesproken, geschreven, getekend) - Leerlingen leren hoe zij non verbale communicatie en hun stem in kunnen zetten om hun boodschap over te brengen. - Leerlingen brengen hun ideeën (voor een betere school) op een overtuigende manier over te brengen (bijvoorbeeld d.m.v. een pitch) - Leerlingen vergelijken de leerlingenraad met andere vormen van democratie/inspraak - Leerlingen houden rekening met het welbevinden van anderen en passen hun overwegingen en gedrag in sociale situaties aan				
34	24 augustus		Ouderlunch	Ouderlunch	roostercheck	roostercheck	roostercheck PTA utleg	rooster check PTA uitleg "LOB: uitleg PTA en open dagen 1 lesuur, Sonja"	roostercheck PTA utleg	roostercheck PTA utleg	roostercheck PTA utleg	

35	31 augustus	Leerlingenraad moet worden opgezet	leren/leren "huiswerk strategie kaarten" Leren op WL democratie onderbouw PPT:	leren/leren "huiswerk strategie kaarten" Leren op WL democratie onderbouw PPT:	Nieuws van de week	democratie middenbouw PPT:	democratie bovenbouw PPT	democratie bovenbouw PPT	Naar Femke	6e uur Marja uitleg PWS 7e uurLOB: uitleg PTA en open dagen 1 lesuur, Sonja	democratie bovenbouw PPT	6e uur Marja uitleg PWS 7e uurLOB: uitleg PTA en open dagen 1 lesuur, Sonja
36	7 september		leren/leren "huiswerk strategie kaarten" Leren op WL	leren/leren "huiswerk strategie kaarten" Leren op WL			Argonauten Kick-Off Lantarenvenster	Samenwerkings spelletjes Marja	Argonauten Kick-Off Lantarenvenster	Samenwerkings spelletjes Marja	Argonauten Kick-Off Lantarenvenster	Samenwerkings spelletjes Marja
37	14 september		leren/leren "huiswerk strategie kaarten" Leren op WL 13.00-14.00 Liselotte ergo Hoe zit je goed	leren/leren "huiswerk strategie kaarten" Leren op WL 13.00-14.00 Liselotte ergo Hoe zit je goed			Argonauten 13.00 - 14.30		Argonauten 13.00 - 14.30		Argonauten 13.00 - 14.30	
38	21 september		leren/leren	leren/leren			Argonauten 11.00 - 12.30		Argonauten 11.00 - 12.30		Argonauten 11.00 - 12.30	
39	28 september	**week tegen het pesten** **https://www.weektegenpesten.nl/** **VRIJMIDO** **openingsfilmpje thema** **Thema "goed voor elkaar" lesmaterialen** **"Steengoed voor elkaar" lesmateriaal Lesson up**										
							Argonauten 11.00 - 12.30		Argonauten 11.00 - 12.30		Argonauten 11.00 - 12.30	
40	5 oktober	dag van de leraar iets????		Els: "Hoe vertel ik wat ik heb"						Stichting Confro over dna manipulatie	bezoek aan Hogeschool Rotterdam!	bezoek aan Hogeschool Rotterdam!

41	12 oktober		Els: "Hoe vertel ik wat ik heb"				Argonauten Depot		Argonauten Depot		Argonauten Depot	Stichting Confro over dna manipulatie
42	19 oktober	**herfstvakantie**										

Thema: digitale geletterdheid/zelfredzaamheid
Bouwstenen SLO: digitaal samenleven, solidariteit en identiteit

Onderwerpen:

- grenzen, digitale weerbaarheid
- complottheorieën
- fake news
- online pesten
- app groepen
- veilig mediagebruik
- online meningen en reacties
- informatie opzoeken en bronnen hanteren
- wat is waar?
- algoritmes
- online bubbels
- online anonimiteit
- privacy

Lesdoelen:

- Leerlingen gaan in gesprek over hun eigen online activiteiten en welke grenzen zij daarin trekken (online pesten, appgroepen, meningen/reacties, anonimiteit)
- Leerlingen kennen de relaties tussen media, identiteit, privacy en macht en hoe anonimiteit hierbij een rol speelt.
- Leerlingen kunnen online informatie opzoeken en daarbij bronnen kritisch beoordelen.
- Leerlingen kunnen fake news herkennen en beschrijven hoe en waarom het tot stand komt.
- Leerlingen zijn zich ervan bewust dat verschillende vormen van media(boodschappen) invloed kunnen hebben op hun eigen gedrag, imago en identiteit, op die van anderen en op de kijk die mensen op de wereld hebben.
- Leerlingen onderzoeken een complottheorie en leggen uit hoe je deze kunt herkennen.
- Leerlingen vergelijken hun online bubbel met die van een ander en gaan in gesprek over het effect van algoritmes.
- Leerlingen bewaken en respecteren de eigen privacy en veiligheid en die van anderen

43	26 oktober		hockeywedstrijd met Zara (winkel)	hockeywedstrijd met Zara (winkel)	hockeywedstrijd met Zara (winkel)	hockeywedstrijd met Zara (winkel)	Argonauten 13.00 - 14.30	Liselotte: Groeiwijzer 1 lesuur, 6e	Argonauten 13.00 - 14.30	Liselotte: Groeiwijzer 1 lesuur, 7e	Argonauten 13.00 - 14.30	
44	2 november		Cyberpesten les 1 (van 3) >> let op docent en leerling moet een account maken Marleen: rolstoelvaardigheden	Cyberpesten les 1 (van 3) >> let op docent en leerling moet een account maken Marleen: rolstoelvaardigheden	Studenten van de Werkplaats terugkomdag	Studenten van de Werkplaats terugkomdag	evaluatie Astrid: belasting en belastbaarheid	Els; Financiën 6e uur		Els; Financiën 7e uur	"Liselotte: Groeiwijzer 1 lesuur, 6e"	
45	9 november	**Zien VO**										

46	16 november	**Toekomstmarkt Excelsior**	Cyberpesten les 2 (van 3)	Cyberpesten les 2 (van 3)	Liselotte: Groeiwijzer uitleg, 6e uur	Liselotte: Groeiwijzer uitleg, 7e uur	voorbereiden toekomstmarkt					
47	23 november	**Studiedag Rapport 1**										
48	30 november		Fake news	Fake news	Profielkeuze voorlichting 1 lesuur Sonja/Rowan	Profielkeuze voorlichting 1 lesuur Sonja	Argonauten 13.00 - 14.30	ADL hulp middelen ergo	Argonauten 13.00 - 14.30	ADL hulp middelen ergo	Argonauten 13.00 - 14.30	
49	7 december	Ik en mijn lijf Men-Struatie Seksuologe Karin en Remi			Profielkeuze voorlichting 1 lesuur Sonja/Rowan	Profielkeuze voorlichting 1 lesuur Sonja/Rowan	Argonauten 11.00 - 12.30 stageuitleg door Hana 7e uur		Argonauten 11.00 - 12.30 stageuitleg door Hana 6e uur		Argonauten 11.00 - 12.30 stageuitleg door Hana 6e uur	ADL hulp middelen ergo
50	14 december	Middag over sporten met een beperking en rolmodellen unieksporten, Meesport, gemeente	Middag over sporten met een beperking en rolmodellen unieksporten, Meesport, gemeente		Middag over sporten met een beperking en rolmodellen unieksporten, Meesport, gemeente		Middag over sporten met een beperking en rolmodellen unieksporten, Meesport, gemeente		Middag over sporten met een beperking en rolmodellen unieksporten, Meesport, gemeente		Middag over sporten met een beperking en rolmodellen unieksporten, Meesport, gemeente	
51	21 december						Argonauten 13.00 - 14.30 verplaatst naar 18 dec		Argonauten 13.00 - 14.30 verplaatst naar 18 dec		Argonauten 13.00 - 14.30 verplaatst naar 18 dec	
52	28 december	**kerstvakantie**										
1	4 januari											

Thema: sociale en culturele vaardigheden
Bouwsteen SLO: diversiteit en identiteit

Onderwerpen:	**Lesdoelen:**
- valentijnsdagactie - puberteit - seksualiteit - veranderingen in je lichaam, persoonlijke verzorging - Groepsdruk	- Leerlingen leren over hun veranderende lichaam en welke persoonlijke verzorging daarbij hoort. - Leerlingen gaan in gesprek over verschillende soorten relaties en hoe je daarbinnen je grenzen en wensen kunt aangeven. (consent)

- grenzen en wensen aangeven - uitsluiting discriminatie - profielkeuze en MDT klas 2 - oriëntatie en voorbereiding op vervolgstudie uitstroomleerlingen							- Leerlingen kunnen reflecteren op hoe schoonheidsidealen, gender, sekse en seksualiteit, etniciteit en (on)gelijkheid in de maatschappij gerepresenteerd worden en hoe zij zich daartoe willen verhouden. - Leerlingen bedenken strategieën om zich te kunnen verzetten tegen groepsdruk. - Leerlingen leren over uitsluiting en discriminatie in de brede zin van het woord en kunnen daar voorbeelden van noemen. - Leerlingen onderzoeken handelingsperspectieven als zij uitsluiting of discriminatie zien/meemaken. - Leerlingen (klas 2 met name) onderzoeken wat hun ambities, toekomstverwachtingen, talenten en ontwikkelmogelijkheden zijn en zetten deze gericht in bij het maken van een keuze voor een sector, profiel en vakkenpakket.					
2	11januari		Stress onder controle	Stress onder controle	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	"""Argonauten 11.00 - 12.30 stageuitleg door Hana"""	voorzieningen ergo	"""Argonauten 11.00 - 12.30 stageuitleg door Hana"""		"""Argonauten 11.00 - 12.30 stageuitleg door Hana"""	voorzieningen ergo
3	18 januari		Je brein de baas Stress onder controle	Je brein de baas Stress onder controle	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	onbeperkt aan de slag 1 lesuur						
4	25 januari		Gelukkig in de groep	Gelukkig in de groep	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	Argonauten evaluatie 13.00 - 14.00		Argonauten evaluatie 13.00 - 14.00	voorzieningen ergo	Argonauten evaluatie 13.00 - 14.00	
5	1 februari		Gelukkig in de groep	Gelukkig in de groep	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	onbeperkt aan de slag 1 lesuur						
6	8 februari		Veranderend lichaam	Veranderend lichaam	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	onbeperkt aan de slag 1 lesuur						
7	15 februari	**week van de liefde:** https://seksuelevorming.nl/onderwerpen/week-van-de-liefde/ **Premiere Argonautenproject in Lantarenvenster 13 feb** seksualiteit Seksuologe stelt zich voor aan de bovenbouw										
8	22 februari	**voorjaarsvakantie**										

Thema: zelfregulering en kritisch denken *Bouwstenen SLO: identiteit, solidariteit*												
Onderwerpen: - MUZUS - Fake news, wat is waar? - Hoe kom je over, had je wat? - plannen en initiatief nemen - zelfstandig reizen - goed voor jezelf zorgen - persoonlijke verzorging - feedback geven en ontvangen - ik boodschap - rollenspellen - debatteren							**Lesdoelen:** - Leerlingen gaan hun vrijetijds opties verkennen - Leerlingen leren zichzelf op een positieve manier presenteren. (Had je wat?) - Leerlingen herkennen, benoemen en bewaken (bewust) de eigen grenzen (emotioneel, fysiek, seksueel) - Leerlingen oefenen met zelfstandig reizen. - Leerlingen oefenen met feedback geven en ontvangen (rollenspellen, ik-boodschap) - Leerlingen leren initiatief nemen en plannen (bijvoorbeeld door iets te organiseren) - Leerlingen leren over verschillende manieren van zelfzorg en maken een persoonlijk plan daarvoor. (belasting, stress) - Leerlingen leren debatteren. - Leerlingen leren over de werking van Fake News (Bad News spel)					
9	29 februari		#gewoonmeedoen	#gewoonmeedoen	onbeperkt aan de slag 1 lesuur	onbeperkt aan de slag 1 lesuur					Project met HR	Project met HR
10	7 maart		#gewoonmeedoen	#gewoonmeedoen	Astrid: belasting belastbaarheid 1 lesuur	Astrid: belasting belastbaarheid 1 lesuur	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP
11	14 maart		#gewoonmeedoen	#gewoonmeedoen	Astrid: belasting belastbaarheid 1 lesuur	Astrid: belasting belastbaarheid 1 lesuur	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP	voorbereiding PP
12	21 maart	**Presentatiemiddag Project presenteren + PWS**										
13	29 maart	Boor studiedag										
14	4 april		groenfestival 5 april	groenfestival 5 april	"onbeperkt aan de slag 1 lesuur"	"onbeperkt aan de slag 1 lesuur"					Project met HR	Project met HR
15	11 april		#gewoonmeedoen	#gewoonmeedoen	"onbeperkt aan de slag 1 lesuur"							
16	18 april		#gewoonmeedoen	#gewoonmeedoen							Project met HR	Project met HR

17	25 april	Optie Buitenlandreis examenklassen	#gewoonmeedoen	#gewoonmeedoen				Buitenlandreis		Buitenlandreis		Buitenlandreis
18	2 mei	**meivakantie**										
19	9 mei											

Thema: (Creatief denken en problemen oplossen)
(omdenken en zoeken naar mogelijkheden)

Bouwstenen SLO: democratische cultuur, solidariteit en identiteit

Onderwerpen:

- Inspraak, kinderombudsvrouw
- Fysiek problemen oplossen in de gymzaal bijv
- maatschappelijke kwesties
- "sollicitatiedag"
- Waar wordt je gelukkig van?
- Improvisatieles
- alternatieven bedenken
- raadsels
- Mens en Techniek studenten, hulpmiddelen bedenken
- Wat kan er beter?

Lesdoelen:

- Leerlingen inventariseren tegen welke problemen zij aanlopen op school/in hun buurt/in hun leven.
- Leerlingen gaan in gesprek met de Kinderombudsman over de problemen die zij zien.
- Leerlingen kunnen standpunten onderbouwd uiten, ook als dit een minderheidsstandpunt is, en anderen in discussie, debat of dialoog daarvan proberen te overtuigen.
- Leerlingen kunnen vraagstukken rond discriminatie, inclusie, rechtvaardigheid en solidariteit in Nederland en elders onderzoeken.
- Leerlingen geven input aan de leerlingenraad over input in de school.
- Leerlingen kunnen conflicten in de klas en op school op een vreedzame manier oplossen, maar kunnen ook accepteren dat conflicten blijven bestaan.
- Leerlingen kunnen hun eigen mening bijstellen op basis van nieuwe inzichten
- Leerlingen oefenen met fysieke problemen oplossen (in de gymzaal)
- Leerlingen lossen raadsels op.
- Leerlingen onderzoeken maatschappelijke kwesties en bedenken er oplossingen voor.
- Leerlingen bedenken hulpmiddelen met Mens en Techniek studenten.

20	16 mei	Examens					ondersteuningsgesprek Ymke en Sonja 1 lesuur met 3 tl samen	Examens	ondersteuningsgesprek Els en Sonja 1 lesuur met 3 bk samen	Examens	ondersteuningsgesprek Els en Sonja 1 lesuur	Examens
21	23 mei	Examens						Examens		Examens		Examens
22	30 mei	Examens						Examens		Examens		Examens
23	6 juni	Examens						Examens		Examens		Examens
24	13 juni	Examens						Examens		Examens		Examens

25	20 juni	Examens						Examens		Examens		Examens
26	27 juni	Zeilkamp			Zeilkamp	Zeilkamp		Examens		Examens		Examens
27	4 juli							Examens		Examens		Examens
28	11 juli	Roostervrij										
29	18 juli	**zomervakantie**										